

Studies in Greek Linguistics 18 (in 1998)
Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα 18 (το 1998)

Αμαλία Αρβανίτη

**ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΠΡΟΣΩΔΙΑΚΗΣ ΔΟΜΗΣ ΣΕ ΠΡΟΣΦΑΤΑ ΛΕΞΙΚΑ
 ΜΙΓΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ**

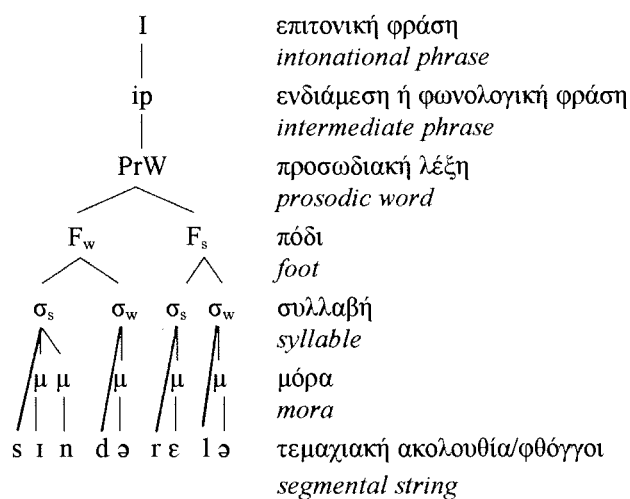
Abstract

This paper examines the processes that produce a series of (semantically surreal) blends used in recent Greek jokes; e.g., [karxa'rias] + [kana'rini] → [karxa'rini] “shark” + “canary” → “sharkary”. Following the principles of Optimality Theory, it is shown that the blends are based on hierarchically ranked well-formedness constraints. Moreover, alignment procedures show evidence for foot structure in Greek; the presence of foot structure has always been assumed but not convincingly shown to be used in any phonological processes in the language. On the basis of these data, a preliminary proposal to account for Greek prosodic structure below the prosodic word level is presented.

Σύμφωνα με τις αρχές της προσωδιακής φωνολογίας, όλες οι γλώσσες έχουν την ίδια προσωδιακή δομή: οι φθόγγοι (ή τεμάχια) εντάσσονται σε μόρες, οι μόρες σε συλλαβές, οι συλλαβές σε πόδια, τα πόδια σε προσωδιακές λέξεις, αυτές σε φωνολογικές (ή ενδιάμεσες) φράσεις και τέλος οι φωνολογικές φράσεις εντάσσονται σε επιτονικές φράσεις. Ένα κάπως απλοποιημένο παράδειγμα της δομής αυτής για τα αγγλικά παρουσιάζεται στο [1] στην επόμενη σελίδα. Η δομή αυτή υποστηρίζεται από την ύπαρξη πολλών φωνολογικών διαδικασιών σε διάφορες γλώσσες, όπως ο αναδιπλασιασμός και η δημιουργία υποκοριστικών,

διαδικασίες οι οποίες αναφέρονται, ανάλογα με τη γλώσσα, σε διάφορα επίπεδα της προσωδιακής δομής (βλ. McCarthy & Prince, 1995).

[1]

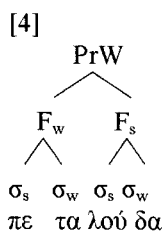
Παρόλο που τα επίπεδα της προσωδιακής δομής θεωρούνται καθολικά, γεγονός παραμένει ότι οι γλώσσες δεν εκμεταλλεύονται όλα τα επίπεδα στον ίδιο βαθμό. Κάποια από τα συστατικά είναι πιο εμφανή στις φωνολογικές διαδικασίες μιας γλώσσας απ' ό,τι σε αυτές μιας άλλης. Έτσι στα γιαπωνέζικα το κύριο σημείο αναφοράς πολλών φωνολογικών διαδικασιών είναι οι μόρες: για παράδειγμα στη δημιουργία υποκοριστικών γυναικείων ονομάτων, το πρόσφουμα [tjan] προστίθεται στις δύο πρώτες μόρες του ονόματος, είτε αποτελούν συλλαβή είτε όχι, όπως φαίνεται στο [2] (Beckman, 1995:162). (Οι τελείες σημειώνουν τα όρια των συλλαβών.)

[2] sa.ti.ko + tjan → sat.tjan

Στα αγγλικά αντίθετα είναι το πόδι που παίζει εξέχοντα ρόλο, όπως φαίνεται, για παράδειγμα, από τη δάσυνση των άηχων στιγμιαίων, τα οποία για να προφερθούν ως δασέα πρέπει να βρίσκονται στην κεφαλή ποδιού. Παραδείγματα, από τις Nespor & Vogel (1986:91), δίνονται στο [3].

- [3] a. longitude → longi[t^h]ude [longi]_F [tude]_F
 b. sweet tooth → sweet [t^h]ooth [sweet]_F [tooth]_F

Στην προσωδιακή δομή των ελληνικών το λιγότερο εμφανές συστατικό είναι το πόδι, για τη δομή του οποίου παρατηρείται και η μεγαλύτερη διάσταση απόψεων. Σύμφωνα με τη Nespor (1988a) οι προσωδιακές λέξεις στα ελληνικά (οι οποίες δεν περιλαμβάνουν τα κλιτικά) αποτελούνται από τουλάχιστον ένα πόδι με κεφαλή αριστερά το οποίο περιλαμβάνει την τονούμενη και επόμενες συλλαβές, όπως φαίνεται στο [4]. Οι πριν την τονούμενη συλλαβές, εάν υπάρχουν, δημιουργούν δεύτερο πόδι με κεφαλή αριστερά το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει, θεωρητικά, απεριόριστο αριθμό συλλαβών.

Οι Μαλικούτη-Drachman & Drachman (1988) και η Malikouti-Drachman (υπό εκτύπωση) υποστηρίζουν ότι στο λεξικό τα ελληνικά μετροποιούνται σε τροχάιους, στο βαθμό που αυτό είναι δυνατό, ξεκινώντας από την τονούμενη συλλαβή της λέξης¹, όπως φαίνεται στο [5] (από τη Malikouti-Drachman, υπό εκτύπωση).

[5] α. ('anθrop)os	γ. ('uran)('os)
β. mo('livi)	δ. ('loγos)

Τέλος, σύμφωνα με μια τρίτη άποψη (Arvaniti, 1991) το επίπεδο του μετρικού ποδιού δεν είναι απαραίτητο στην ελληνική αφού δεν υπάρχουν διαδικασίες που να αναφέρονται σε αυτό.

Ένα σημαντικό επιχείρημα υπέρ των Nespor (1988a) και των Μαλικούτη-Drachman & Drachman (1988) και Malikouti-Drachman (υπό εκτύπωση) και εναντίον της Arvaniti (1991) είναι ότι οι απόψεις των πρώτων συμφωνούν με γενικές αρχές που θέλουν τα επίπεδα της προσωδιακής δομής καθολικά. Πρόβλημα ωστόσο παραμένει ο εντοπισμός της ακριβούς δομής του ποδιού, αφού οι διαφορετικοί αλγόριθμοι της Nespor και των Μαλικούτη-Drachman & Drachman σε αρκετές περιπτώσεις προβλέπουν διαφορετικές δομές στο επίπεδο αυτό. Παραδείγματος χάριν, η ληκτική συλλαβή της λέξης *άνθρωπος* είναι εξωμετρική σύμφωνα με τους Μαλικούτη-Drachman & Drachman, ενώ εντάσσεται σε πόδι σύμφωνα με τη Nespor· επίσης, η ακριβής διαδικασία ένταξης σε πόδια της πρώτης συλλαβής λέξεων όπως *μολύβι* δεν είναι σαφής ούτε στο ένα ούτε στο άλλο μοντέλο. Το πρόβλημα παραμένει ακριβώς επειδή δεν υπάρχουν διαδικασίες της ελληνικής που να αναφέρονται σε πόδια και έτσι να συνιστούν επιχειρήματα υπέρ της μιας ή της άλλης πρότασης².

Τον τελευταίο καιρό ωστόσο, παρατηρείται ένα καινούριο φαινόμενο στα ελληνικά, αυτό των λεξικών μιγμάτων, με τη μορφή ανεκδότων. Για παράδειγμα: *Τι είναι κίτρινο και κολυμπάει; Το καρχαρίνι* [καρχαρίας + καναρίνι = καρχαρίνι]. Τα ανέκδοτα αυτά αποτελούν μοναδική προσπάθεια για τη δημιουργία λεξικών μιγμάτων [blends] στα ελληνικά, φαινόμενο συνηθισμένο σε άλλες γλώσσες, όπως τα αγγλικά, πολύ γνωστά παραδείγματα από τα οποία παρουσιάζονται στο [6].

[6] a. smoke + fog → smog

b. motor + hotel → motel

Κατάλογος των ελληνικών μιγμάτων παρουσιάζεται στο [7].

[7]

(1) καρχαρίας + καναρίνι → καρχαρίνι

(2) κρόκος + κόκοτας → κρόκοτας

(3) μπεκάτσα + κάλτσα → μπεκάλτσα

(4) μπανάνα + Νάνα [Μούσχορη] → μπανάνα [Μούσχορη]

(5) μαϊμού + μαμούθ → μαϊμούθ

(6) αϊτός + τοστ → αϊτόστ

(7) τσιγγούνης + πιγκουίνος → τσιγκουίνος

(8) χιμπατζής + τζίπ → χιμπατζίπ

(9) πούστης + μουστάρδα → πουστάρδα

(10) τζίπ + τσιπούρα → τζίπούρα

(11) πίθηκος + Μπιθικότητα → πιθικότητα

(12) μασχάλη + πασχαλίτσα → μασχαλίτσα

(13) βάρκα + αρκούδα → βαρκούδα

(14) κάβουρας + καγκουρά → καβουρά

(15) σκουλίκι + σχολικό → σκουλικό

(16) μελισσούλα + τσούλα → μελισσούλα

(17) νυχτερίδα + γίδα → νυχτεργίδα

(18) κοκκινোসκουφίτσα + σκουπίτσα → κοκκινোসκουπίτσα

(19) βαρκούλα + αρκουδάκι → βαρκουδάκι

(20) σπυργιτάκι + γιφτάκι → σπυργιφτάκι

(21) κρόκος + Κορκολής → κροκολής

(22) ελεφαντάκι + χαντάκι → ελεχαντάκι

(23) περίπτερο + περιστέρι → περιπτέρι

(24) γάτα + σαφάρι → γατάρι

(25) γάτα + βάτραχος → γάτραχος

(26) προβατάκι + γατάκι → προγατάκι

Αν και τα μίγματα αυτά μοιάζουν εκ πρώτης όψεως άναρχα δομημένα, μια άποψη με την οποία συμφωνούν αρκετοί μορφολόγοι (π.χ. Bauer, 1988· Scalice, 1984· Spencer, 1991), η εμπειριστατωμένη μελέτη των μιγμάτων στα σύγχρονα εβραϊκά (Bat-El, 1996) δείχνει ότι υπάρχει γραμματική των μιγμάτων. Με άλλα λόγια, τα μίγματα δημιουργούνται βάσει συγκεκριμένων διαδικασιών παραγωγής οι οποίες ακολουθούν τόσο καθολικούς όσο και ειδικούς ανά γλώσσα περιορισμούς.

Οι καθολικοί περιορισμοί ισχύουν βεβαίως και για τα ελληνικά μίγματα. Από αυτούς ο πιο σημαντικός είναι ο INPUT CONTIGUITY που παρουσιάζεται στο [8].

[8] *INPUT CONTIGUITY (I-CONTIG)*: “the portion of the input corresponds to a contiguous string in the output” (Bat-El, 1996:291).

Σύμφωνα με τον περιορισμό αυτό κατά τη δημιουργία του μίγματος μπορεί να απαιληφθεί μόνο υλικό των συνθετικών του που βρίσκεται στα άκρα. Αυτό μπορεί να εκφραστεί ως σχέση γενικευμένης ευθυγράμμισης (McCarthy & Prince, 1993):

[9] *ALIGNMENT OF EDGES*: Align Left (B_i, E_1) & Align Right (B_i, E_2)

όπου B_i είναι το μίγμα [*Blend*], E_1 είναι το πρώτο συνθετικό [*Element 1*] και E_2 είναι το δεύτερο συνθετικό [*Element 2*] του μίγματος. Με βάση αυτή τη σχέση ευθυγράμμισης το τεμαχιακό υλικό που μπορεί να απαιληφθεί βρίσκεται στο δεξιό άκρο του πρώτου συνθετικού και το αριστερό άκρο του δεύτερου.

Οι άλλοι δύο καθολικοί περιορισμοί που ισχύουν για τα ελληνικά μίγματα είναι οι σ MAXIMALITY (σ MAX) και σ DEPENDENCY (σ DEP) οι οποίοι ορίζονται ως εξής:

[10] σ MAXIMALITY (σ MAX): “Every syllable in both elements of the base must have a correspondent in the blend” (Bat-EI, 1996:294),

[11] σ DEPENDENCY (σ DEP): “Every syllable in the blend must have a correspondent in both elements of the base” (Bat-EI, 1996:294).

Μαζί οι δύο αυτοί περιορισμοί ορίζουν ότι το μίγμα δεν μπορεί να υπερβαίνει σε αριθμό συλλαβών το μεγαλύτερο από τα δύο συνθετικά του. Στα ελληνικά ο περιορισμός σ MAX είναι μη-παραβιάσιμος, ενώ ο σ DEP παραβιάζεται κάθε φορά που το μίγμα έχει περισσότερες συλλαβές από το μικρότερο συνθετικό του, χωρίς όμως αυτό να δημιουργεί προβλήματα στην παραγωγή.

Εκτός των παραπάνω καθολικών περιορισμών υπάρχουν και οι ειδικοί περιορισμοί. Συγκεκριμένα στα ελληνικά υπάρχουν δύο τέτοιοι περιορισμοί που ορίζουν τη συνεισφορά του κάθε συνθετικού στο μίγμα, οι E1 MINIMAL CONTRIBUTION (MINCONTRE1) και E2 MAXIMAL CONTRIBUTION (MAXCONTRE2).

[12] E1 MINIMAL CONTRIBUTION (MINCONTRE1): το πρώτο συνθετικό συνεισφέρει τουλάχιστον την πλήρη αρχή [onset] της πρώτης συλλαβής του στο μίγμα.

[13] E2 MAXIMAL CONTRIBUTION (MAXCONTRE2): το δεύτερο συνθετικό συνεισφέρει μόνο το ληκτικό του πόδι στο μίγμα.

Ο MINCONTRE1 εξασφαλίζει τη συμμετοχή του πρώτου συνθετικού στο μίγμα. Ο MAXCONTRE2, εκτός του ότι εξασφαλίζει τη συμμετοχή του δεύτερου συνθετικού, *εμμέσως* καθορίζει και το τονικό σχήμα του μίγματος σε συνδυασμό με τη σχέση γενικευμένης ευθυγράμμισης ALIGNMENT OF EDGES, που ορίζει ότι το δεξί όριο του δεύτερου συνθετικού και του μίγματος ευθυγραμμίζονται. Θα ήταν βέβαια δυνατό τα δεξιά όρια να ευθυγραμμίζονται αλλά η κεφαλή του ληκτικού ποδιού του μίγματος να μην είναι ίδια με αυτή του δεύτερου συνθετικού: π.χ. *κάβουρας + καγκουρά* → **κάβουρω* ή **καβούρω*. Κάτι τέτοιο δεν απαντάται όμως σε κανένα από τα μίγματα: όλα τονίζονται στην ίδια συλλαβή που τονίζεται και το δεύτερο συνθετικό τους. Είναι συνεπώς απαραίτητο να ορίσουμε μια πιο ειδική σχέση ευθυγράμμισης, FOOT ALIGNMENT, η οποία παρουσιάζεται στο [14].

[14] FOOT ALIGNMENT: Align Left (F_{B1} , F_{E2})

Οι παραπάνω περιορισμοί και σχέσεις ευθυγράμμισης δημιουργούν ένα βασικό περίγραμμα για την μορφή του μίγματος, αφού μας δίνουν τον αριθμό των συλλαβών και το τονικό σχήμα του.

Με βάση τα παραπάνω, το μίγμα *βαρκούδα* για παράδειγμα δημιουργείται ως εξής. Σύμφωνα με τον περιορισμό σMAX, το μίγμα πρέπει να έχει τρεις συλλαβές, δηλ. όσες έχει το μακρύτερο συνθετικό του, *αρ.κού.δα*. Με βάση τις σχέσεις ευθυγράμμισης ALIGNMENT OF EDGES και FOOT ALIGNMENT το ληκτικό πόδι του μίγματος είναι *-κούδα*. Αφού έχουν ήδη καλυφθεί δύο συλλαβές από το δεύτερο συνθετικό, για να συμπληρωθεί ο αριθμός των συλλαβών και έτσι να ικανοποιηθεί ο περιορισμός σMAX, χρειάζεται να χρησιμοποιηθεί μια συλλαβή από το πρώτο συνθετικό *βάρ.κα*, δηλ. *βαρ-*. Το τελικό αποτέλεσμα είναι *βαρ•κούδα*. Τυπικά, η παραγωγή παρουσιάζεται ως εξής.

[15]

βάρκα, αρκούδα	σMAX	σDEP	MINCONTRE1	MAXCONTRE2
βαρ•κούδα		*		

Οι περιορισμοί MINCONTRE1 και MAXCONTRE2 φαίνεται επίσης να συντελούν στην τήρηση ενός τρίτου περιορισμού, που ορίζεται στο [16], τον οποίο θα ονομάσω RECOVERABILITY (RECOVER).

[16] *RECOVERABILITY (RECOVER)*: τα συνθετικά του μίγματος πρέπει να είναι ανακτήσιμα (δηλ. αναγνωρίσιμα μέσα στο μίγμα).

Το πώς ακριβώς λειτουργεί η ανακτησιμότητα μέσα στο μίγμα δεν είναι απολύτως σαφές, θα υποθέσω όμως εδώ ότι εξαρτάται από δύο παράγοντες: (α) τον τρόπο με τον οποίο αναγνωρίζονται οι λέξεις στην ομιλία, και συγκεκριμένα με το σημείο αναγνώρισης, το σημείο δηλαδή κατά το οποίο, σύμφωνα με τις αρχές της *cohort theory*, προσδιορίζεται χωρίς αμφιβολία η ταυτότητά τους (βλ. μεταξύ άλλων, Marslen-Wilson, 1987), πράγμα που ισχύει κυρίως για το πρώτο συνθετικό και (β) με τα συλλαβικά σχήματα [*templates*] τα οποία σε συνδυασμό με το τονικό σχήμα επιτρέπουν την αναγνώριση του δεύτερου συνθετικού. Πιο συγκεκριμένα, για να υπάρξει αναγνώριση θα πρέπει είτε το τεμαχιακό υλικό (του συνθετικού) που χρησιμοποιείται στο μίγμα να περιλαμβάνει το σημείο αναγνώρισης του συνθετικού αυτού, είτε τα συλλαβικά σχήματα του μίγματος να είναι τέτοια που να οδηγούν στην επιτυχή αναγνώριση του συνθετικού μέσω της σύγκρισης των σχημάτων συνθετικού και μίγματος: π.χ. θα πρέπει το συνθετικό και το μίγμα να έχουν το ίδιο φωνήεν σε κάθε συλλαβή (πρβλ. *καναρίνι* : *καρχαρίνι*), ή/και παρεμφερή σύμφωνα, όπως σύμφωνα με κοινό τόπο αλλά διαφορετικό τρόπο άρθρωσης, (πρβλ. *σχολικό* : *σκουλικό*).

Ο περιορισμός RECOVER φαίνεται να είναι μη-παραβιάσιμος στα ελληνικά και ιεραρχικά ανώτερος των MINCONTRE1 και MAXCONTRE2 αφού η τήρησή του οδηγεί σε παραβιάσεις των τελευταίων. Το πώς λειτουργεί ο περιορισμός RECOVER και τί παραβιάσεις μπορούν να γίνουν δεκτές φαίνεται από τα πέντε μίγματα στο [17], όπου οι μη αποδεκτές παραγωγές συνοδεύονται από αστερίσκο. Παραδείγματος χάριν, η λέξη *γάτα* στο [17δ] δεν μπορεί να αναγνωριστεί από την πρώτη συλλαβή της και μόνο: το *Νέο Ελληνικό Λεξικό* του Κριαρά δίνει 325 λήμματα που αρχίζουν από *γα-*, ενώ δίνει μόνο 12 λήμματα που αρχίζουν από *γατ-* τα οποία συνδέονται όλα με τη λέξη *γάτα*.

[17] α. ελεφαντάκι + χαντάκι → *ελεφα•ντάκι	ελε•χαντάκι
β. προβατάκι + γατάκι → *προβα•τάκι	προ•γατάκι
γ. περίπτερο + περιστέρι → *περι•στέρι	περιπ•τέρι
δ. γάτα + σαφάρι → *γα•φάρι	γατ•άρι
ε. νυχτερίδα + γίδα → *νυχτε•γίδα	νυχτερ•γίδα

Επιπλέον οι δύο περιορισμοί συνεισφοράς των συνθετικών κατατάσσονται ιεραρχικά, με τον MINCONTRE1 να κατέχει υψηλότερη θέση από τον MAXCONTRE2. Αυτό φαίνεται από το γεγονός ότι η παραβίαση του MAXCONTRE2 είναι προτιμητέα από παραβίαση του MINCONTRE1 όπως δείχνουν τα παραδείγματα στο [18].

[18] MINCONTRE1 >> MAXCONTRE2

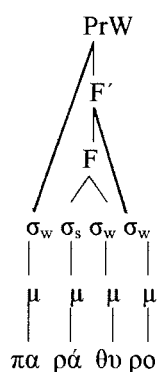
α. κρόκος, Κόκοτας	σMAX	σDEP	MINCONTRE1	MAXCONTRE2
■ i. κρ•όκοτας		*		*
ii. •κόκοτας		*	*!	
β. γάτα, βάτραχος				
■ i. γ•άτραχος		*		*
ii. •βάτραχος		*	*!	

Μία προφανής εναλλακτική λύση στις παραβιάσεις που παρουσιάζονται στα [17α-γ] και [18] είναι να υποθέσει κανείς ότι το πρόβλημα έγκειται στην παραβίαση του καθολικού περιορισμού UNIQUENESS, σύμφωνα με τον οποίο το μίγμα πρέπει να διαφέρει φωνολογικά και από τα δύο συνθετικά του, εφόσον μάλιστα ο περιορισμός αυτός θεωρείται καθολικά μη-παραβιάσιμος (Bat-El, 1996· Kubozono, 1990). Ωστόσο αν και ο περιορισμός UNIQUENESS γενικά τηρείται από τα μίγματα των ελληνικών, επιδέχεται παραβιάσεις, π.χ. *μασχαλίτσα*, *μπανάνα*, συνεπώς η παραβίασή του στα παραπάνω μίγματα δεν μπορεί να είναι ο λόγος που αυτές οι παραγωγές δεν γίνονται αποδεκτές³. Αντίθετα το πρόβλημα φαίνεται να έγκειται στην παραβίαση του MINCONTREI σε συνδυασμό με τον RECOVER, στο γεγονός δηλαδή ότι σε παραγωγές όπως *βάτραχος* (που παραβιάζει τον περιορισμό UNIQUENESS) το συνθετικό *γάτα* δεν είναι αναγνωρίσιμο, ενώ στην παραγωγή *μπανάνα* (που επίσης παραβιάζει τον UNIQUENESS) το συνθετικό *Νάνα* μπορεί να ανακτηθεί.

Από την πλευρά της προσωδιακής φωνολογίας η διαδικασία παραγωγής των μιγμάτων παρουσιάζει ενδιαφέρον λόγω των ενδείξεων που μας προσφέρει για την προσωδιακή δομή στο επίπεδο του ποδιού στα ελληνικά. Όπως φαίνεται από τους περιορισμούς που ισχύουν για τα ελληνικά, το πόδι παίζει σημαντικό ρόλο στη διαδικασία παραγωγής των μιγμάτων. Είναι ωστόσο φανερό ότι αυτό ισχύει μόνο για το δεύτερο συνθετικό, το συνθετικό δηλαδή που δίνει το λεξικό τόνο στο μίγμα. Αντίθετα, όσον αφορά το πρώτο συνθετικό, βλέπουμε ότι το υλικό που χρησιμοποιείται από αυτό δεν εντάσσεται σε πόδια. Σε αντίθεση με τα εβραϊκά μίγματα, όπου κατά προτίμηση κάθε συνθετικό συνεισφέρει ένα πόδι (Bat-El, 1996), και τα αγγλικά μίγματα, όπου η αλλαγή από το ένα στο άλλο συνθετικό γίνεται στην κεφαλή ποδιού και για τα δύο συνθετικά (Pierrehumbert, 1993), η εξέταση των ελληνικών μιγμάτων δείχνει ότι μόνο τα 9 από τα 26 μπορεί να

θεωρηθεί ότι περιέχουν ένα πόδι από το πρώτο τους συνθετικό. Η διαφορετική συνεισφορά των δύο συνθετικών αποτελεί ένδειξη ότι η τονούμενη και επόμενες συλλαβές εντάσσονται σε ένα πόδι με κεφαλή αριστερά, τη λεξικά τονισμένη συλλαβή της λέξης. Για τις υπόλοιπες όμως συλλαβές, τις πριν από την λεξικά τονούμενη, δεν υπάρχουν θετικές ενδείξεις ότι εντάσσονται σε πόδια στα ελληνικά. Οι παραπάνω παρατηρήσεις οδηγούν σε μια πρόταση για την ένταξη των συλλαβών σε πόδια και προσωδιακές λέξεις σύμφωνα με το σχήμα που βλέπουμε στο [19].

[19]

Οι βασικές αρχές της δομής αυτής είναι:

- στα ελληνικά όλες οι συλλαβές είναι μονομοραϊκές·
- εντάσσεται σε πόδι με κεφαλή αριστερά μόνο το υλικό που περιλαμβάνει τη λεξικά τονούμενη συλλαβή και τη συλλαβή που ακολουθεί (εάν υπάρχει)·
- ακολουθείται αδύναμη μορφή του Strict Layer Hypothesis, με (α) περιορισμένη επανάληψη και (β) εξωμετρικά συστατικά, έτσι ώστε:
 - (α) όταν η λεξικά τονούμενη συλλαβή είναι η προπαραλήγουσα, η λήγουσα εντάσσεται σε επαναλαμβανόμενο πόδι, δηλ. δεν παραμένει εξωμετρική κατά την έξοδο από το λεξικό·

- (β) οι συλλαβές πριν από την λεξικά τονούμενη συλλαβή δεν εντάσσονται σε πόδια αλλά προστίθενται κατευθείαν στον κόμβο της προσωδιακής λέξης.

Εν κατακλείδι μπορούμε να πούμε ότι τα μίγματα (α) έχουν τη δική τους γραμματική η οποία εν μέρει ακολουθεί καθολικούς και εν μέρει εξειδικευμένους περιορισμούς. (β) παρέχουν ενδείξεις για την προσωδιακή δομή των ελληνικών και συγκεκριμένα για την ένταξη της λεξικά τονούμενης και των επόμενων συλλαβών μιας λέξης σε (ένα) πόδι. Τέλος είναι φανερό ότι κατά τη διαδικασία παραγωγής μιγμάτων, όπως και γενικότερα στην ελληνική φωνολογία, η χρήση του επιπέδου του ποδιού, έστω και με την απλουστευμένη μορφή που παρουσιάζεται εδώ, παραμένει περιορισμένη.

¹ Τα παραδείγματα στο [5] δείχνουν το τελικό αποτέλεσμα μιας ολόκληρης διαδικασίας, η οποία παρουσιάζεται αναλυτικά στο Μαλικούτη-Drachman & Drachman (1988).

² Οι Malikouti-Drachman & Drachman (1980) και σε μικρότερο βαθμό ο Papademetre (1989) αναφέρουν διαδικασίες απαλοιφής φωνηέντων τις οποίες χρησιμοποιούν για τον εντοπισμό της μετρικής δομής (τα φωνήεντα που απαλείφονται θεωρείται ότι βρίσκονται σε μετρικά αδύνατες συλλαβές). Τα δεδομένα τους ωστόσο σχετίζονται με το ρυθμό σε μετα-λεξικό επίπεδο και όχι με τη λεξική προσωδιακή δομή. Για τη σχέση των δύο βλ. Nespor (1988b).

³ Πιθανόν ο περιορισμός UNIQUENESS να είναι παραβιάσιμος στα ελληνικά επειδή τα μίγματα είναι πιο διαγνή από αυτά των εβραϊκών ή των αγγλικών (μεταξύ άλλων και λόγω της ερώτησης που προηγείται και που δίνει στον ακροατή ορισμένες χαρακτηριστικές ιδιότητες των συνθετικών). Επιπλέον δεν υπάρχει πρόθεση τα ελληνικά μίγματα να χρησιμοποιηθούν ως νεολογισμοί και συνεπώς δεν είναι απαραίτητο να διακρίνονται από τα συνθετικά τους. Γεγονός φυσικά παραμένει ότι ο περιορισμός UNIQUENESS σπάνια παραβιάζεται και ότι, στις περιπτώσεις που παραβιάζεται, το μίγμα είναι λιγότερο επιτυχημένο ακριβώς λόγω της παραβίασης.

Παραπομπές

- Arvaniti, A. 1991. *The phonetics of Modern Greek rhythm and its phonological implications*. PhD dissertation, Cambridge University.
- Bat-El, O. 1996. Selecting the best of the worst: the grammar of Hebrew blends. *Phonology* 13: 283-328.
- Bauer, L. 1988. *Introducing Linguistic Morphology*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Beckman, M. 1995. On blending and the mora: comments on Kubozono. In B.A. Connell & A. Arvaniti (eds), *Phonology and Phonetic Evidence: Papers in Laboratory Phonology IV*, 157-167. Cambridge: Cambridge University Press.
- Κριαράς, Εμμ. 1995. *Νέο Ελληνικό Λεξικό*. Εκδοτική Αθηνών.
- Kubozono, H. 1990. Phonological constraints on blending in English as a case for phonology-morphology interface. *Yearbook of Morphology* 3: 1-20.
- McCarthy, J.J. & A.S. Prince. 1993. Generalized alignment. *Yearbook of Morphology 1993*: 79-153.
- McCarthy, J.J. & A.S. Prince. 1995. In J.A. Goldsmith (ed), *The Handbook of Phonological Theory*, 318-366. Oxford: Blackwell.
- Malikouti-Drachman, A. (υπό εκτύπωση). Prosodic domains in Greek compounding. Proceedings of the 2nd International Conference on Greek Linguistics. Salzburg.
- Malikouti-Drachman, A. & G. Drachman. 1980. Slogan chanting and speech rhythm in Greek. In W.U. Dressler, O.E. Pfeiffer & J.R. Rennison (eds), *Phonologica 1980*, 283-292. Innsbruck.
- Μαλικούτη-Drachman, A. & G. Drachman. 1988. Τονισμός στα ελληνικά. *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα* 9: 127-143.
- Marslen-Wilson, W. D. 1987. Functional parallelism in spoken word recognition. In U.H. Frauenfelder & L. Komisarjevsky-Tyler (eds), *Spoken word recognition*, 71-102. The MIT Press.

- Nespor, M. 1988a. Ρυθμικά χαρακτηριστικά της ελληνικής. *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα* 9: 165-183.
- Nespor, M. 1988b. Aspects of the interaction between prosodic phonology and the phonology of rhythm. In P.M. Bertinetto & M. Loporcano (eds), *Certamen Phonologicum*, 189-230. Torino: Rosenberg & Sellier.
- Nespor, M. & I. Vogel. 1986. *Prosodic Phonology*. Dordrecht: Foris.
- Papademetre, L. 1989. Language change in progress: unstressed vowel deletion in Standard Modern Greek. *Glossologia* 7-8: 177-191.
- Pierrehumbert, J. 1993. Alignment and prosodic heads. *ESCOL '93* [Proceedings of the Tenth Eastern States Conference on Linguistics]: 268-286.
- Scalise, S. 1984. *Generative morphology*. Dordrecht: Foris.
- Spencer, A. 1991. *Morphological theory*. Oxford: Blackwell.

Λέξεις κλειδιά: μίγμα, προσωδιακή δομή, πόδι, θεωρία του βελτίστου, γενικευμένη ευθυγράμμιση